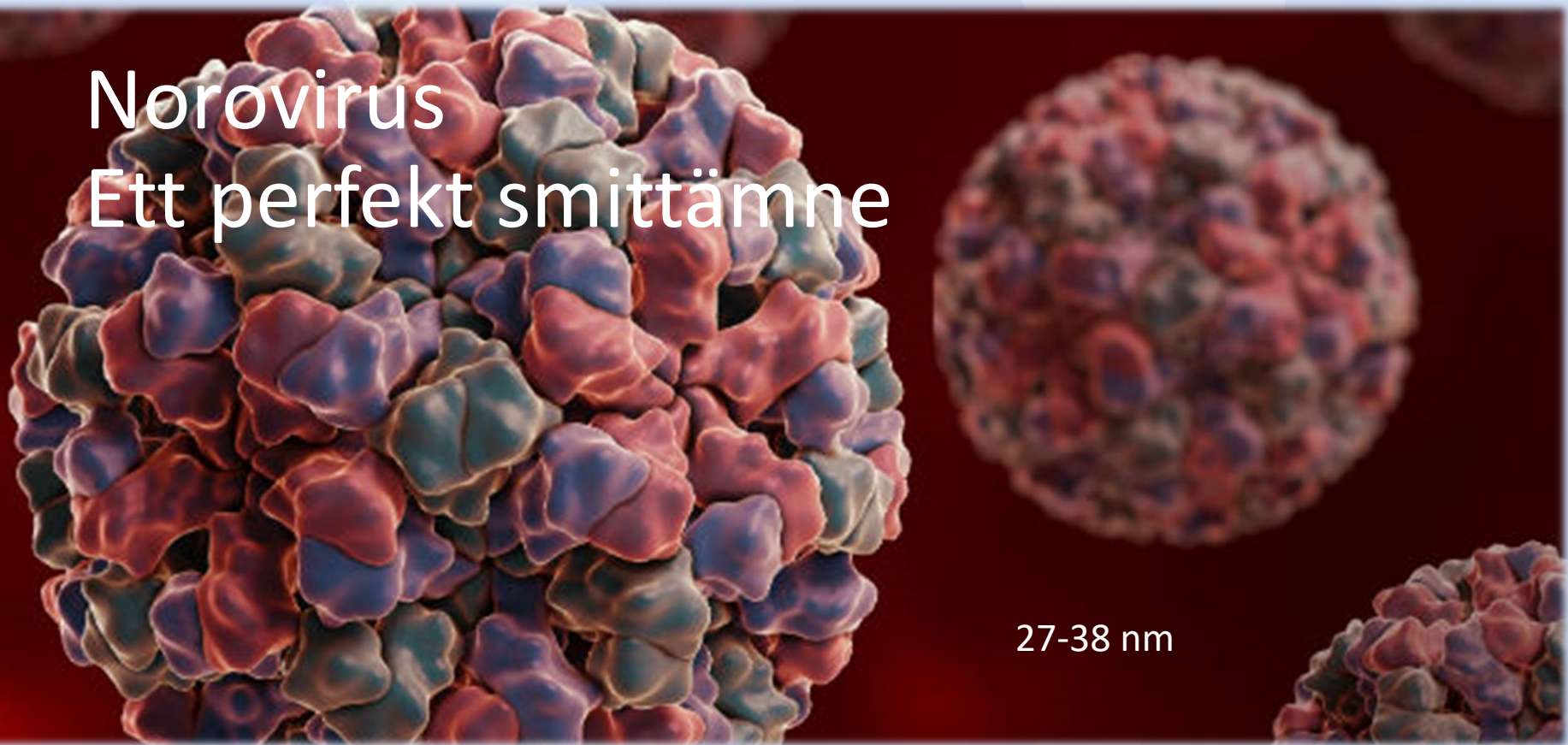

Calicivirus

Basala hygienrutiner

Pia Stark
Hygiensjuksköterska
Vårdhygien Västerbotten

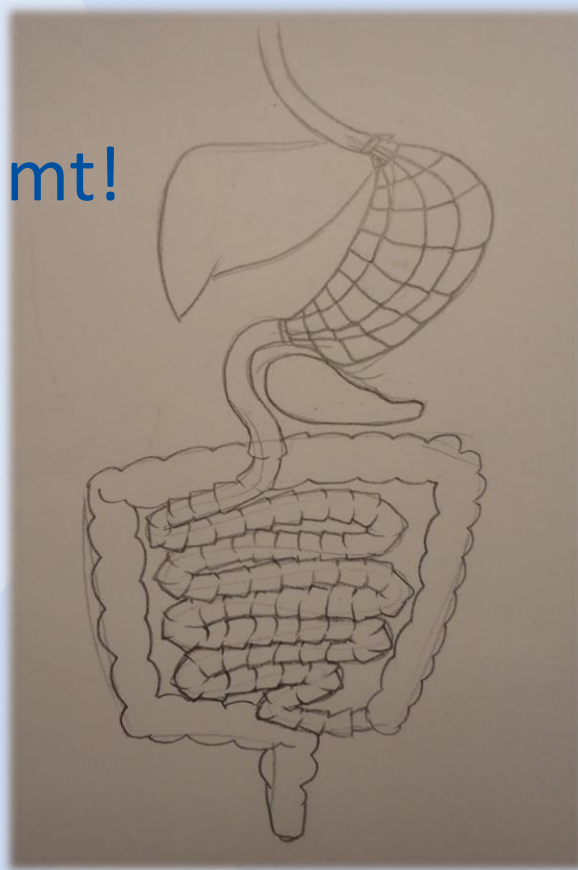
Norovirus Ett perfekt smittämne

27-38 nm

<http://deskarati.com/>

Mycket smittsamt!

- Påverkar tarmceller -de läcker vätska → DIARRÉ
- Irriterar nervreceptorer → afferent signal via vagusnerven → KRÄKNING
- Massor av vätska spolas ut ur kroppen som innehåller nya virus...

Varje gram diarré innehåller **miljarder** virus (10^5 - 10^{11}) som kan nå fler människor

räcker med smittdos på **≥ 18** virus för att orsaka ny infektion...

Hall AJ Journal of Infectious Diseases 2012;205:1622-4

VIRUSET SPRIDS EFFEKTIVT

- genom direktkontakt (med händer, ytor...)
- men kan också färdas via vätskedroppar i luften på nära håll vid kräkning ...

Hall AJ Journal of Infectious Diseases 2012;205:1622–4

Norovirus är tufft och tåligt

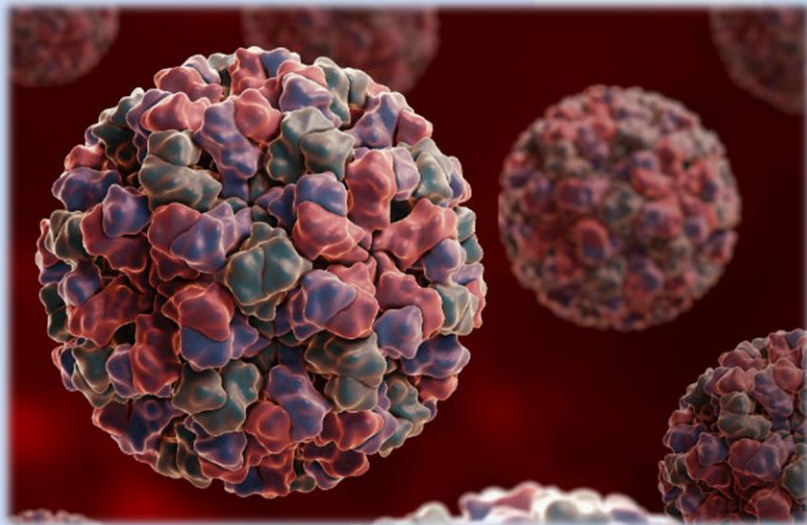

Fotosidan.se, Toughest Göteborg

- Detekteras >2 veckor på ytor
- Infektiöst >61 dagar i kallt grundvatten
- Tål flera desinfektionsmedel

Scot RS Appl Environment Microbiol 2011;77:6884-6888
MacCannell T Control Hosp Epidemiol. 2011;32:939-69

Virusytan ändras snabbt → begränsad immunitet

- Det finns många genetiska varianter av norovirus
- Virusets yta kan ändras snabbt
- Immunitet varar månader till enstaka år
- Det är ännu oklart hur immunförsvaret fungerar mot Norovirus

Scot RS Appl Environment Microbiol 2011;77:6884-6888
MacCannell T Control Hosp Epidemiol. 2011;32:939-69

<http://deskarati.com/>

NOROVIRUS ÄR MÅTTLIGT AGGRESSIVT FÖR DE FLESTA

Den som infekteras blir sjuk men den stora majoriteten överlever, men är klart farligare för äldre

Finns hela tiden en stor mängd mottagliga individer som kan infekteras igen,
igen,
igen,
och igen.....

Symtom

Inkubationstid: 12-48 tim

Diarrè:	50-90 %
Kräkningar:	50-90 %
Illamående:	50-90 %
Buksmärta:	40-70 %
Feber:	30-40 %
Huvudvärk:	30-50 %
Yrsel:	30-50 %
Muskelsmärta:	25-35 %

BEHANDLING?

Nej tyvärr inte

~~Vaccin~~ (finns lite hopp...)

~~Antivirala medel~~

Låta tiden läka....

Ge vätskebehandling

Ibland behövs intravenös vätska

Förebygga!

Det är svårt men fungerar...

- Hålla avstånd
- Tvätta händer ofta med flytande tvål och vatten, därefter handdesinfektion
- Torka genast upp kroppsvätskor, desinficera sedan med ytdesinfektion
- Principen är att minimera mängden infektiöst virus som finns i omgivningen...

Det första beskrivna utbrottet

1968 Bronson Elementary school,
NORWALK Ohio, USA
116/232 elever blev sjuka inom 2 dagar

UTBROTT är typiskt för sjukdomen!

Kapikian A. et al. J Virol 1972;10:1075–81

Dr. Albert Kapikian

Rutiner för vård av boende med vinterkräksjuka

Smittspridning via direkt- och indirekt kontakt. Även via livsmedel.

Risken för smittspridning är stor

Basala hygienrutiner och handtvätt

Om stänkrisk mot ansiktet använd visir

Handhygien hos personal och boende.

Boende med symtom

Boende med symtom- isoleras med egen toalett

Om möjligt flytta till eget rum med egen toalett

Om flera boende i samma rum betraktas alla som smittade oavsett om boenden flyttas ut eller inte.

Stabilt symtomfri i 48 tim

Rutiner vid fall på boende

Måltider/ disk

Tvätt / avfall

Flergångsartiklar (febertermometer, gåbord osv)

Desinfektion och städning

Besökare

Misstanke om utbrott

Två eller flerboende och/eller personal insjuknar och man misstänker att smitta skett på boendet

Fastställ orsak till symtom – provta för viral gastroenterit, F-tarmpatogener och Clostridioides difficile

Misstanke om utbrott

Kontakta MAS och Vårdhygien

SSK, enhetschef och personal informeras, övriga enheter

Boende informeras om vikten av god handhygien

Skyltar som informerar besökare

region västerbotten

Hälsa och vård Regional utveckling Forskning och innovation Jobb och utbildning Politik och insyn Om regionen

För vårdgivare > Behandlingsstöd och vårdriktlinjer > Vårdhygien > Kommunal vård och omsorg

Kommunal vård och omsorg

Här finns enbart specifika hygienrutiner för kommuner, utarbetade av Vårdhygien och MAS:ar i Västerbotten. Det finns fler dokument under rubriken Hygienrutiner som kan tillämpas i kommunens vård och omsorg.

- ☐ [Riktlinjer för att förhindra vårdrelaterade infektioner.pdf](#)
- ☐ [Vårdhygieniska rekommendationer för att förebygga smitta vid besök på vård- och omsorgsboenden 1.16 2023-05-16.pdf](#)
- ☐ [ESBL.pdf](#)
- ☐ [MRSA.pdf](#)
- ☐ [VRE.pdf](#)
- ☐ [Skabb.pdf](#)
- ☐ [Calici - Vinterkräksjuka - Virusorsakad magsjuka.pdf](#)
- ☐ [Influensa och andra luftvägsvirus inom kommunal vård.pdf](#)
- ☐ [Portabelt kylaggregat eller fläkt i kommunal vård och omsorg.pdf](#)
- ☐ [Blodsmitta i hemmet.pdf](#)

Mättningsformulär basala hygienrutiner

- ☐ [Självsättning BHK kommunen.pdf](#)

Vårdhygieniskt forum för kommunala sjuksköterskor

- ☐ [Calici/vinterkräksjuka 2021-12-07.pdf](#)
- ☐ [Influensa och andra luftvägsvirus 2022-01-20.pdf](#)

För vårdgivare

- Behandlingsstöd och vårdriktlinjer
- Bild- och funktionsmedicin
- Hjälpmedel
- Funktionsnedsättning
- Läkemedel
- Laboratoriemedicin
- Vårdförlopp
- Vårdhygien
- Aktuellt
- Corona
- Vårdhandboken
- Hygienrutiner

region västerbotten

Virusorsakad magsjuka – rutiner vid utbrott på särskilda boenden och korttidsboenden

Utfärdare: Anders Johansson, hygienöverläkare i samarbete med kommunernas Medicinskt ansvariga sjuksköterskor (MAS) i Västerbotten

Fastställande datum: Uppdaterad 2023-04-11

Förändringar från föregående utgåva

Förändring under Personal att de ska vara symptomfria i 48 timmar innan de hanterar förpackade livsmedel. Uppdaterat analysnamn under Provtagning/Diagnostik. Språklig bearbetning.

Omfattning

Dokumentet gäller personal och studerande i kommunal vård och omsorg i Västerbottens län. Detta är ett komplement till Vårdhandbokens avsnitt om infektioner i mag-tarmkanalen samt smitta och smittspridning.

Bakgrund

Virusgastroenterit (magsjuka) kan orsakas av flera olika virus t ex rota-, adeno- och calicivirus (noro- och sapovirus) vilka alla är motståndskraftiga mot flera desinfektionsmedel, t ex alkohol. Calicivirus, vinterkräksjukan, är den vanligaste orsaken till utbrott av magsjuka på sjukhus och äldreboenden. Smittsamheten är mycket stor och smittspridning sker ofta via händer direkt till munnen eller till mat eller dryck, några få viruspartiklar räcker för att orsaka sjukdom. Symtom är kräkningar, diarré, buksmärta, feber och huvudvärk. Tiden mellan smitta och symtom är 1–2 dygn. Smittsamheten är störst hos personer med symtom. Smittade personer kan sprida smitta upp till två dagar, ibland längre, efter att de tillfrisknat. Sjukdomen är självläkande inom några dygn men vätskebehandling kan ibland behövas. Immuniteten är kortvarig och återinsjuknanden är ganska vanligt.

Viktiga medicinska behandlingar får inte försenas på grund av konstaterad eller misstänkt calicivirusinfektion. Tänk också på att andra sjukdomar kan uppvisa samma symtom som vinterkräksjuka, t ex blodförgiftning, hjärtinfarkt, stroke och akut bukåkomma.

Syfte

Syftet med rutinen är att förhindra smittspridning av virus som orsakar magsjuka i samband med vård och omsorg. Dokumentet kompletterar Vårdhandbokens avsnitt om Virusorsakad gastroenterit.

Misstanke om vinterkräksjuka

Om brukare har minst tre lösa avföringar extra jämfört med normalt antal under 24 timmar och/eller minst två kaskadkräkningar

<https://www.regionvasterbotten.se/VLL/Filer/Virusorsakad%20magsjuka%20kommunen%2020230411.pdf>

Frågor?

